

og have anlagt deres Undervisning med langt dyrere Lærere og Apparater o. s. v., kan det være vel begrundet for Skoleraadene at sige: Det er gjentaget Besøg, vi maa yde den Mand større Bidrag til den større Udgift paa Høiskolen, naar han skal paa den uvidede Skole, efter at han har været paa en anden Skole. Ligeledes er det naturligt at sige: Han skal rejse dertil; det koster saa Meget, vi maa tage Hensyn dertil og til de andre Omstændigheder. Om Skolen er en virkelig Høiskole, behøver Skoleraadet derimod efter min Mening ikke at tage Hensyn til; thi naar der kommer Rekvizition om Pengene, kommer det altid frem, om den, der gjør Rekvizition for vedkommende Elev, er en Høiskoleforstander. Jeg siger altsaa, der er ikke uvigtige Grunde for denne Bestemmelse; men jeg betragter desuagtet denne Bestemmelse som i højeste Grad uheldig, og jeg glæder mig over de Forhandlinger, vi have ført med den ærede Minister herom. Jeg haaber, at den ærede Minister ikke fastholder denne Bestemmelse, at Ansøgerne skulle sige, hvilken Skole de ville besøge. Nu forlange baade Skoleraad, der ere overmaade velfindede mod Høiskoleundervisningen, men ville holde Jagtstoler og andre saadanne Stoler ude, og Skoleraad, som bevislig i særlig Grad foretrakke enkelte Stoler for andre ved Uddelingen af disse Understøttelser, denne Oplysning. Den kan altsaa bruges baade for og imod den gode Sag, der kan være forskjellige Hensyn, men det Sidste er i den Grad forkasteligt, at vi ikke bør overlade til Skoleraadene at drøfte og spekulere over, hvilke Stoler omkring i Landet de ville kalde Høistoler, og hvilke ikke, Noget, det enkelte Skoleraad ikke har den fornødne Oversigt over. At dette, selv med megen Bevillie, kan afføde, at ethvert Skoleraad følger sin Betragtning af Skolen og dens Maal, og fremfalde hos Skoleraadene eller deres Komitéer en vis Ensidighed, som er fordærvelig og ikke stemmende med Hensigten, tror jeg ikke kan benægtes. Derfor forekommer det mig, at vi maatte være enige i, hvad den ærede Ordfører har udtalt, en Henstilling til Ministeren om, at det bliver ved den Ordning, at Ministeren med Anvisning af Pengene meddeler, hvilke af de Stoler, som ere oprettede, der maa betragtes som Høistoler, og hvis Kvittering for disse Beløb Skoleraadene altsaa maa antage for gylbige. Der kan ogsaa være Vanskeligheder ved denne som ved enhver anden Ordning, men ikke større, end at vi kunne tale om dem med hinanden, naar vi blot have en Hovedregel. Skulde en og anden Skole være forbigaaet, eller en og anden være medtaget, som det ikke er ønskeligt at medtage, kan det være Gjenstand for en passende Kritik, og vi kunne vel opnaa Overensstemmelse med hverandre derom. Vi have havt enkelte saadanne Spørgsmaal før; engang fik Galtrup Høiskole ingen Understøttelse og en anden Gang Viby Skole ligeledes ingen — det var før den nuværende Ministers

Lid —; vi fandt det ubilligt, vi have talt med Vedkommende derom, han oplæste Attester fra vedkommende Provst paa Morsø om de gode og flinke Elever, som vare overordentlig sædelige og brave Folk, og som han altsaa ikke kunde undlade at rose, samtidig med, at han fraraadede at give dem Understøttelse. Saaledes kan der være mange Enkeltheder, som komme frem ved Anvendelsen af Bevillingen. Men naar vi nu staa saaledes, at vi ere blevne enige om en fornuftig, liberal Grundføtning til alle Sider, saa siger jeg, at det er godt, at vi have slaaet saameget fast og ere naaede saa vidt frem. Da vi nu have talt saameget om denne Sag, lad os saa nu lade de paagjældende Kræfter arbejde i Ro for selve de indre Opgaver med al den Energi og Dygtighed, som de ere istand til. Hermed skal jeg slutte.

Talng: Naar der her er udtalt, at med den Ordning, som vi traf her ifjor med Hensyn til Uddelingen af Penge til trængende Høiskoleelever og til Folkehøistoler, vare Folkehøistolelærerne og Forstanderne for den albeles overveiede Del tilfredse, saa vover jeg den modsatte Paastand. De ere ikke overveiede tilfredse, men de ønske det ordnet paa en anden Maade, saaledes at Tilsynsmanden ikke havde faaet den Betydning og Vægt, som han nu har ved den Ordning, som her sidst blev truffen. Naar der her er blevet gjort gjældende, at der var en vis Forskjel mellem Tilsynsmand og Bistandsmand, saa er det vistnok ogsaa saa; men jeg vil sige her, og Høiskoleforstanderne skulde stadfæste mine Ord, at saaledes, som vi have set den vedkommende Mand virke, saa er han den Samme, kun med den Forskjel, at han nu kaldes Bistandsmand og er bleven fjed af sit gamle Navn, ligesomovre i Sverrig, naar En har gjort Noget under et vist Navn, han saa tager et andet Navn, men bliver ved at være den Samme. Der er sagt, at en Tilsynsmand kan overhøre Eleverne, men at det udtrykkelig blev sagt til Høiskoleforstanderne fra Ministeriet i den Instruering, der blev sendt dem, at nu maatte han examinere Eleverne, men han kunde spørge Lærerne. Det var den første Underretning, vi fik. Altsaa det, som han, siden han er bleven Bistandsmand, har gjort, er, at han er kommen til Skolerne og har set efter; thi hvorledes kunde han give Skudsmaal, uden at se efter? Da nu hans Udtalelser formentlig bør komme til Enhvers Rundskab, er det vigtigt, at de blive trykte. Der er saa mange andre Ting, der trykkes, hvorfor da ikke ogsaa dette? Det vilde være meget interessant for mange Blade, baade Høre- og Venstreblade vilde kaste sig derover, naar det blev trykt, de have jo hver især en Skole, som de interessere sig for, lad dem saa trættes om disse Ting. Jeg holder paa, at Bistandsmanden er den Samme som Tilsynsmanden, han har kun forandret Navn, men hans Stilling er akkurat den samme. Med Hensyn til,